Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NICHOLAS EMILIOU
prednesené 4. mája 2023 [1]

Vec C-819/21

Staatsanwaltschaft Aachen
za účasti:
MD

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Landgericht Aachen (Krajinský súd Aachen, Nemecko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Rámcové rozhodnutie 2008/909/SVV – Justičná spolupráca v trestných veciach – Trest odňatia slobody uložený v členskom štáte, v ktorom podľa názoru súdu vykonávajúceho členského štátu súdny systém už nezaručuje právo na spravodlivý proces – Možnosť odmietnuť výkon cudzieho rozsudku“

I. Úvod

1. MD je poľský štátny príslušník, ktorého Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Okresný súd Szczecin-Prawobrzeże, Poľsko) odsúdil na trest odňatia slobody v trvaní šiestich mesiacov. Ten istý súd následne zrušil pôvodný odklad výkonu tohto trestu a na účely jeho výkonu vydal Sąd Okregowy Szczecin (Krajský súd Štetín, Poľsko) európsky zatykač, na základe ktorého bol MD zatknutý v Nemecku. Nemecké orgány však odmietli výkon tohto európskeho zatykača z dôvodu, že MD má obvyklý pobyt v Nemecku. Príslušný poľský súd preto požiadal nemecké orgány o výkon predmetného trestu uloženého MD v súlade s režimom ustanoveným rámcovým rozhodnutím 2008/909/SVV [2].

2. Landgericht Aachen (Krajinský súd Aachen, Nemecko), vnútroštátny súd, ktorý v prejednávanej veci podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, žiada o objasnenie, či môže odmietnuť túto žiadosť vzhľadom na situáciu, ktorá nastala v dôsledku kontroverzných reforiem súdnictva v Poľsku, ktoré viedli k viacerým rozsudkom Súdneho dvora. Táto situácia vyvoláva u vnútroštátneho súdu pochybnosti, či právo MD na spravodlivý proces je možné považovať za garantované v situácii, kedy podľa vnútroštátneho súdu všeobecné nedostatky ovplyvňujú zásadu právneho štátu a požiadavku nezávislosti súdnictva tohto členského štátu.

[1] Jazyk prednesu: angličtina.

[2] Rámcové rozhodnutie Rady z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 327, 2008, s. 27), zmenené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24) (ďalej len „rámcové rozhodnutie 2008/909“).

3. Vnútroštátny súd sa konkrétnejšie pýta na uplatniteľnosť judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa rámcového rozhodnutia o európskom zatykači[3] na režim vzájomného uznávania zavedený rámcovým rozhodnutím 2008/909, podľa ktorej možno výnimočne odmietnuť výkon takéhoto zatykača aj z iných dôvodov, ako sú dôvody výslovne uvedené v predmetnom rámcovom rozhodnutí, ak sa po dvojstupňovom preskúmaní (ktorého povaha bude vysvetlená a prejednaná v týchto návrhoch) ukáže, že takýto výkon by viedol k reálnemu riziku porušenia základného práva na spravodlivý proces zaručeného druhým odsekom článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).[4] V tejto súvislosti vnútroštátny súd žiada o objasnenie podmienok, na základe ktorých sa má takéto preskúmanie vykonať a tiež vhodného okamihu, ku ktorému by sa malo vykonať.

II. Právny rámec

4. V prvej vete druhého odseku článku 47 Charty sa uvádza, že „každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom“.

5. V článku 3 ods. 4 rámcového rozhodnutia 2008/909 sa uvádza, že „toto rámcové rozhodnutie neovplyvňuje ani nemení povinnosť rešpektovať základné práva a základné právne zásady zakotvené v článku 6 [ZEÚ]“.

6. V článku 4 ods. 1 písm. a) až c) tohto rámcového rozhodnutia sú uvedené tri rôzne kategórie vykonávajúcich členských štátov, ktorým je možné zaslať žiadosť o uznanie rozsudku a výkon trestu. Ide o a) členský štát, ktorého štátnu príslušnosť má odsúdená osoba a v ktorom žije; alebo b) členský štát, ktorého štátnu príslušnosť má odsúdená osoba, ale nie je členským štátom, v ktorom žije, a do ktorého bude odsúdená osoba vyhostená po prepustení z výkonu trestu na základe vyhostenia alebo príkazu na vyhostenie zahrnutého do rozsudku alebo do rozhodnutia justičného alebo správneho orgánu alebo akéhokoľvek iného opatrenia vyplývajúceho z rozsudku; alebo c) akýkoľvek členský štát okrem členského štátu uvedeného v písmenách a) alebo b), ktorého príslušný orgán súhlasí so zaslaním rozsudku a osvedčenia tomuto členskému štátu.

7. V článku 8 ods. 1 sa uvádza, že „príslušný orgán vykonávajúceho štátu uzná rozsudok, ktorý mu bol zaslaný v súlade s článkom 4 a v súlade s postupom podľa článku 5, a bezodkladne prijme všetky potrebné opatrenia na výkon trestu, pokiaľ nerozhodne o uplatnení jedného z dôvodov odmietnutia uznania alebo výkonu, ktoré sú ustanovené v článku 9“.

8. V článku 9 ods. 1 písm. a) až l) rámcového rozhodnutia 2008/909 sú uvedené dôvody, ktoré umožňujú „príslušnému orgánu vykonávajúceho [členského] štátu odmietnuť uznanie rozsudku a vykonanie trestu“.

[3] Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34), zmenené a doplnené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24) (ďalej len „rámcové rozhodnutie o európskom zatykači“).

[4] Pozri najmä rozsudok z 25. júla 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému) [C-216/18 PPU, EU:C:2018:586; ďalej len „rozsudok Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému)“].

III. Skutkové okolnosti, konanie na vnútroštátnom súde a prejudiciálne otázky

9. MD je poľský štátny príslušník s obvyklým pobytom v Nemecku. Dňa 7. augusta 2018 mu Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Okresný súd Štetín-Prawobrzeże) uložil trest odňatia slobody v trvaní šiestich mesiacov a výkon tohto trestu podmienečne odložil (ďalej len „pôvodný rozsudok“). MD nebol prítomný na súdnom pojednávaní.

10. Uznesením zo 16. júla 2019 ten istý súd zrušil odklad výkonu trestu a nariadil výkon trestu odňatia slobody.

11. Dňa 17. decembra 2020 Generalstaatsanwaltschaft Köln (Generálna prokuratúra Kolín, Nemecko) odmietla vykonať európsky zatykač, ktorý vydal Sąd Okregowy Szczecin (Krajský súd Štetín) z dôvodu, že MD mal obvyklý pobyt v Nemecku a že namietal proti svojmu odovzdaniu poľským orgánom.[5]

12. Dňa 26. januára 2021 Sąd Okregowy Szczecin (Krajský súd Štetín) zaslal Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Generálna prokuratúra Berlín, Nemecko) overenú kópiu pôvodného rozsudku spolu s osvedčením uvedeným v článku 4 rámcového rozhodnutia 2008/909 na účely výkonu uloženého trestu odňatia slobody. Tieto dokumenty boli zaslané územne príslušnej Staatsanwaltschaft Aachen (Prokuratúra Aachen, Nemecko; ďalej len „prokuratúra Aachen“).

13. Po tom, ako prokuratúra Aachen vypočula MD a usúdila, že sú splnené podmienky na výkon predmetného trestu odňatia slobody, požiadala Landgericht Aachen (Krajinský súd Aachen) o výkon pôvodného rozsudku v spojení s uznesením o zrušení odkladu výkonu trestu a uložením trestu odňatia slobody v trvaní šiestich mesiacov.

14. Vnútroštátny súd si však kladie otázku, či môže odmietnuť uznanie predmetných súdnych rozhodnutí a výkon uloženého trestu vzhľadom na to, že podľa jeho názoru objektívne, spoľahlivé, presné a náležite aktualizované informácie o situácii v súdnictve v Poľsku naznačujú, že existujú dôvody sa domnievať, že podmienky existujúce v čase vydania pôvodného rozsudku a uznesenia o zrušení odkladu výkonu trestu boli (a naďalej sú) nezlučiteľné so zásadou právneho štátu zakotvenou v článku 2 ZEÚ a požiadavkou nezávislosti súdov, ktorá tvorí podstatu základného práva MD na spravodlivý proces podľa druhého odseku článku 47 Charty.

[5] V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa uvádza, že predmetné rozhodnutie bolo založené na článku 83b ods. 2 [bode 2] Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (zákon o medzinárodnej právnej pomoci v trestných veciach). Zdá sa teda, ako uvádza aj Komisia, že ide o situáciu, na ktorú sa vzťahuje článok 4 ods. 6 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači. Toto ustanovenie umožňuje odmietnuť výkon európskeho zatykača vydaného na účely výkonu trestu odňatia slobody, ak sa vyžiadaná osoba zdržiava vo vykonávajúcom členskom štáte alebo je jeho štátnym príslušníkom alebo má v ňom bydlisko a tento štát sa zaviaže vykonať trest odňatia slobody v súlade so svojím vnútroštátnym právom.

15. V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd opiera o návrh Komisie o určení jasného rizika vážneho porušenia zásad právneho štátu zo strany Poľskej republiky,[6] o judikatúru týkajúcu sa nezávislosti poľského súdnictva prijatú Súdnym dvorom,[7] Európskym súdom pre ľudské práva a vnútroštátnymi súdmi. Upozorňuje tiež na viaceré situácie, v ktorých sa poľské orgány domnievali, že nie sú viazané prednosťou práva Únie.

16. Za týchto okolností Landgericht Aachen (Krajinský súd Aachen) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Môže súd vykonávajúceho členského štátu, ktorý má rozhodnúť o vyhlásení vykonateľnosti podľa článku 3 ods. 4 [rámcového rozhodnutia 2008/909] v spojení s článkom 47 ods. 2 [Charty], odmietnuť uznanie rozsudku iného členského štátu a výkon trestu uloženého týmto rozsudkom podľa článku 8 [rámcového rozhodnutia 2008/909], ak existujú skutočnosti podporujúce záver, že situácia v tomto členskom štáte v čase vyhlásenia rozsudku, ktorý sa má vykonať, resp. s ním súvisiacich nasledujúcich rozhodnutí, sú nezlučiteľné so základným právom na spravodlivý proces, pretože v tomto členskom štáte samotný systém súdnictva už viac nebol v súlade so zásadou právneho štátu zakotvenou v článku 2 ZEÚ?

2. Môže súd vykonávajúceho členského štátu, ktorý má rozhodnúť o vykonateľnosti podľa článku 3 ods. 4 [rámcového rozhodnutia 2008/909] v spojení so zásadou právneho štátu zakotvenou v článku 2 ZEÚ odmietnuť uznať rozsudok iného členského štátu a výkon trestu uloženého týmto rozsudkom v zmysle článku 8 [rámcového rozhodnutia 2008/909], ak existujú skutočnosti podporujúce záver, že systém súdnictva v tomto členskom štáte v čase rozhodnutia o vyhlásení vykonateľnosti už viac nebol v súlade so zásadou právneho štátu zakotvenou v článku 2 ZEÚ?

3. V prípade kladnej odpovede na otázku 1:

   Je pred odmietnutím uznania rozsudku súdu iného členského štátu a výkonu trestu uloženého takýmto rozsudkom s odkazom na článok 3 ods. 4 [rámcového rozhodnutia Rady 2008/909] v spojení s článkom 47 ods. 2 [Charty] z dôvodu, že existujú skutočnosti podporujúce záver, že situácia v tomto členskom štáte je nezlučiteľná so základným právom na spravodlivý proces, keďže v tomto členskom štáte už samotný systém súdnictva nebol v súlade so zásadou právneho štátu, potrebné v rámci druhého kroku preskúmať, či situácia, ktorá je nezlučiteľná so základným právom na spravodlivý proces, mala v dotknutom konaní konkrétne nepriaznivé následky pre odsúdenú osobu alebo osoby?

4. V prípade zápornej odpovede na otázku 1 a/alebo otázku 2 v tom zmysle, že rozhodnutie o otázke, či situácia v jednom členskom štáte nie je zlučiteľná so základným právom na spravodlivý proces, pretože v tomto členskom štáte už samotný systém súdnictva nebol v súlade so zásadou právneho štátu, neprináleží súdom členského štátu, ale Súdnemu dvoru Európskej únie:

[6] Návrh Európskej komisie na rozhodnutie Rady o určení jasného rizika vážneho porušenia zásad právneho štátu zo strany Poľskej republiky [COM(2017) 835 final].

[7] Rozsudok Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému); rozsudky z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov) (C-192/18, EU:C:2019:924); z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982); z 2. marca 2021, A. B. a i. (Menovanie sudcov Najvyššieho súdu – Žaloby) (C-824/18, EU:C:2021:153); z 15. júla 2021, Komisia/Poľsko (Disciplinárny režim sudcov) (C-791/19, EU:C:2021:596), a zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i. (C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931), ako aj prebiehajúce konanie vo veci C-204/21, Komisia/Poľsko.

Bol systém súdnictva v Poľskej republike 7. augusta 2018 a/alebo 16. júla 2019, resp. je v súčasnosti v súlade so zásadou právneho štátu podľa článku 2 ZEÚ?“

17. Písomné pripomienky predložili holandská, poľská vláda a tiež aj Európska komisia. Títo vedľajší účastníci konania odpovedali aj na otázku, ktorú im položil Súdny dvor.

IV. Analýza

18. Svojimi štyrmi otázkami vnútroštátny súd žiada objasniť, či a za akých okolností môže výnimočne odmietnuť uznanie rozsudku, ktorý mu bol na účely výkonu trestu odňatia slobody zaslaný podľa režimu ustanoveného rámcovým rozhodnutím 2008/909, na základe iných dôvodov, ako sú výslovne stanovené na tento účel v predmetnom rámcovom rozhodnutí, ak by uplatnenie tohto režimu v podstate viedlo k legitimizácii predchádzajúceho porušenia práva na spravodlivý proces. Toto porušenie podľa vnútroštátneho súdu vyplýva zo všeobecných nedostatkov ovplyvňujúcich nezávislosť súdnictva vydávajúceho členského štátu, ktoré znemožňujú riadnu ochranu tohto práva.

19. Na úvod svojej analýzy sa najprv predbežne vyjadrím ku kontextu a obsahu návrhu na začatie prejudiciálneho konania (A). Následne preskúmam položené otázky, pričom sa najprv budem zaoberať nepísaným dôvodom výnimočného odmietnutia výkonu európskeho zatykača, ktorý Súdny dvor rozvinul v kontexte rámcového rozhodnutia o európskom zatykači a ktorý inšpiroval tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý sa konkrétne týka rámcového rozhodnutia 2008/909 (B). Potom posúdim, či a do akej miery je tento nepísaný dôvod použiteľný v rámci uvedeného rámcového rozhodnutia, ktoré predstavuje ďalší nástroj justičnej spolupráce v trestných veciach v rámci Európskej únie, v súvislosti s ktorým sa táto otázka pred Súdnym dvorom objavuje po prvýkrát (C). Nakoniec sa budem zaoberať otázkou, aký je vhodný okamih na uplatnenie tohto nepísaného a výnimočného dôvodu (D).

A. Úvodné poznámky týkajúce sa kontextu a obsahu návrhu na začatie prejudiciálneho konania

20. Ako už bolo uvedené, tento návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka uplatňovania rámcového rozhodnutia 2008/909. Tento právny nástroj spadá do priestoru slobody, bezpečnosti a práva, ktorý sa riadi zásadou vzájomného uznávania a opiera sa o vzájomnú dôveru, ktorú musia mať členské štáty v systémy trestného súdnictva iných členských štátov.[8] Stručne povedané, táto vzájomná dôvera si vyžaduje, aby každý členský štát predpokladal, že právo Únie, vrátane ním zaručených základných práv, sa dodržiava vo všetkých ostatných členských štátoch.[9]

21. Z týchto stručných poznámok vyplýva, že rámcové rozhodnutie 2008/909 sa z hľadiska toho, čo je v prejednávanej veci relevantné, riadi rovnakými všeobecnými zásadami ako rámcové rozhodnutie o európskom zatykači.[10]

[8] V tomto zmysle pozri stanovisko 2/13 (Pristúpenie Európskej únie k EDĽP) z 18. decembra 2014 (EU:C:2014:2454, bod 191 a citovaná judikatúra).

[9] Pozri napríklad rozsudok z 22. februára 2022, Openbaar Ministerie (Súd zriadený v členskom štáte, ktorý vydal zatykač) [C-562/21 PPU a C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, body 40 a 41 a citovanú judikatúru; ďalej len „rozsudok Openbaar Ministerie (Súd zriadený zákonom v členskom štáte, ktorý vydal zatykač)“].

[10] Pozri v tomto zmysle v súvislosti s rámcovým rozhodnutím 2008/909 jeho odôvodnenie 5 a oznámenie Komisie – Príručka o odovzdávaní odsúdených osôb a trestoch odňatia slobody v Európskej únii (Ú. v. EÚ C 403, 2019, s. 2), bod 1.2.

22. Ako bude podrobnejšie vysvetlené, toto rámcové rozhodnutie je založené na povinnosti vykonať európsky zatykač s výnimkou len taxatívne stanovených dôvodov odmietnutia. Súdny dvor zároveň spresnil, že výkon európskeho zatykača nemôže dotknutú osobu vystaviť reálnemu riziku, že budú porušené niektoré jej základné práva zaručené Chartou, ani, ako bolo neskôr rozhodnuté, jeho uplatnením nie je možné legitimizovať určité porušenia, ku ktorým už došlo. S cieľom predísť týmto situáciám Súdny dvor vytvoril ďalší a nepísaný dôvod na odmietnutie výkonu európskeho zatykača, ktorý sa však môže uplatniť len za výnimočných okolností.

23. S cieľom zistiť, či takéto okolnosti existujú, Súdny dvor vypracoval dvojstupňové preskúmanie, ktoré má uplatniť príslušný vnútroštátny orgán. Toto preskúmanie si v krátkosti vyžaduje, aby sa v *prvom* kroku určilo, či vo vydávajúcom členskom štáte existujú systémové alebo všeobecné nedostatky, ktoré môžu ovplyvniť predmetné základné právo. Ak áno, *druhý* krok preskúmania si vyžaduje overenie, či tieto systémové alebo všeobecné nedostatky predstavujú reálne riziko porušenia predmetného základného práva alebo či už toto právo konkrétnym spôsobom ovplyvnili.

24. Rozumiem, že práve podobnosť zásad, na ktorých je založená súdna spolupráca podľa rámcového rozhodnutia o európskom zatykači na jednej strane a rámcového rozhodnutia 2008/909 na strane druhej, viedla vnútroštátny súd k otázke, či sa uvedený nepísaný dôvod uplatňuje aj v kontexte tohto rámcového rozhodnutia. Zároveň chápem, že určité rozdiely medzi týmito právnymi nástrojmi viedli vnútroštátny súd k otázke, či sa tento dôvod uplatňuje za rovnakých podmienok.

25. Okrem hlavnej a implicitnej otázky týkajúcej sa uplatniteľnosti nepísaného dôvodu na výnimočné odmietnutie vykonania európskeho zatykača rozvinutého v judikatúre Súdneho dvora týkajúcej sa rámcového rozhodnutia o európskom zatykači, vnútroštátny súd výslovne alebo implicitne predkladá štyri konkrétne otázky, ktoré je možné interpretovať nasledovne.

26. Po prvé sa pýta, či je možné, aby sa dvojstupňové preskúmanie vyžadované v súvislosti s predmetným nepísaným a výnimočným dôvodom obmedzilo na prvý krok, alebo či je potrebné vykonať aj druhý krok a overiť, či zistené nedostatky týkajúce sa nezávislosti súdnictva vydávajúceho členského štátu ovplyvnili základné právo MD na spravodlivý proces pred odmietnutím vykonania rozsudku tohto iného členského štátu (tretia otázka v spojení s prvou a druhou otázkou).

27. Po druhé na základe konkrétnych okolností prejednávanej veci má vnútroštátny súd pochybnosti o tom, ku ktorému okamihu sa má toto preskúmanie vykonať: či ide o dátum vydania pôvodného rozsudku, ktorým bol uložený trest, alebo o dátum zrušenia odkladu výkonu trestu (prvá otázka), alebo o dátum, ku ktorému má vykonávajúci orgán rozhodnúť o uznaní rozsudku a výkone trestu (druhá otázka).

28. Nakoniec si vnútroštátny súd nie je istý, či posúdenie situácie týkajúcej sa súdnictva vydávajúceho členského štátu prináleží vnútroštátnemu súdu alebo či ide o otázku týkajúcu sa „výkladu Zmlúv“, ktorá je vyhradená Súdnemu dvoru. V prípade, ak je vyhradená Súdnemu dvoru, sa vnútroštátny súd pýta, či tento súdny systém v rozhodnom čase rešpektoval zásadu právneho štátu (štvrtá otázka).

29. V nasledujúcich častiach nižšie sa budem zaoberať týmito otázkami spoločne, pričom po prvé pripomeniem históriu vzniku nepísaného dôvodu na výnimočné odmietnutie vykonania európskeho zatykača, a potom sa po druhé zameriam na jeho uplatniteľnosť a podmienky jeho uplatnenia na rámcové rozhodnutie 2008/909 vrátane a po tretie jeho primeraného časového rámca.

B. Nepísaný dôvod na výnimočné odmietnutie vykonania európskeho zatykača

30. Súdny dvor zaviedol nepísaný dôvod na výnimočné odmietnutie vykonania európskeho zatykača vo svojom rozsudku vo veci Aranyosi a Căldăraru [11], v ktorom sa usúdilo, že odovzdanie dotknutých osôb predstavuje riziko, že tieto osoby budú vystavené porušeniu absolútneho zákazu neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania [12] vzhľadom na systémové nedostatky podmienok výkonu pozbavenia osobnej slobody vo vydávajúcom členskom štáte.

31. V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že členské štáty sú v zásade povinné vykonať európsky zatykač [13] okrem dôvodov pre povinné a nepovinné nevykonanie, ktoré sú taxatívne stanovené v článkoch 3, 4 a 4a rámcového rozhodnutia o európskom zatykači. Ani jeden z dôvodov uvedených v týchto ustanoveniach sa na prejednávanú situáciu nevzťahoval. Súdny dvor však konštatoval, že vykonanie európskeho zatykača je možné za výnimočných okolností odmietnuť *po prvé* aj vtedy, ak sa zistia systémové alebo všeobecné nedostatky, ktoré môžu mať vplyv na ochranu dotknutého základného práva, a *po druhé* vtedy, ak existujú závažné dôvody domnievať sa, že osoba, ktorej sa európsky zatykač týka, bude vystavená skutočnému riziku, že v prípade jej odovzdania bude porušené jej dotknuté základné právo. [14]

32. Súdny dvor uplatnenie tohto nepísaného dôvodu na výnimočné odmietnutie vykonania európskeho zatykača a dvojstupňového preskúmania, na ktorom sa zakladá, potvrdil v rozsudku Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému) v kontexte základného práva na spravodlivý proces pred nezávislým súdom, ako je uvedené v druhom odseku článku 47 Charty. Z predmetného rozsudku vyplýva, že vykonávajúci súdny orgán môže upustiť od vykonania európskeho zatykača, ak *po prvé* na základe objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných dôkazov týkajúcich sa fungovania súdneho systému vo vydávajúcom členskom štáte zistí, že v súvislosti s nedostatkom nezávislosti súdov tohto členského štátu v dôsledku systémových alebo všeobecných nedostatkov existuje reálne riziko porušenia základného práva na spravodlivý proces, a *po druhé*, ak vzhľadom na konkrétne okolnosti prejednávanej veci existujú závažné dôvody domnievať sa, že po odovzdaní požadovanej osoby bude táto osoba tomuto riziku vystavená. [15]

[11] Rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198; ďalej len „rozsudok Aranyosi a Căldăraru“).

[12] Stanovené v článku 4 Charty.

[13] Ako sa uvádza v článku 1 ods. 2 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači.

[14] Rozsudok Aranyosi a Căldăraru, body 94 a 104. Pozri tiež rozsudky z 25. júla 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Väzenské podmienky v Maďarsku) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589), a z 15. októbra 2019, Dorobantu (C-128/18, EU:C:2019:857).

[15] Rozsudok Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému), body 61 a 68.

33. Súdny dvor vo svojich rozsudkoch Openbaar Ministerie (Nezávislosť súdneho orgánu vydávajúceho zatykač) [16] a Openbaar Ministerie (Súd zriadený zákonom v členskom štáte, ktorý vydal zatykač) [17] potvrdil, že ak je vnútroštátny súd presvedčený, že je splnená prvá podmienka dvojstupňového preskúmania, je *stále* potrebné pristúpiť k druhému kroku a posúdiť konkrétne okolnosti situácie.

34. Okrem toho, aj keď sa uplatnenie nepísaného dôvodu na výnimočné odmietnutie vykonania európskeho zatykača pôvodne posudzovalo na základe skutkových okolností, ktoré umožňovali skúmať len *potenciálne* porušenie dotknutého základného práva („skutočné riziko“), Súdny dvor spresnil, že tento dôvod sa uplatňuje aj na situácie, ktoré zahŕňajú dôkazy o *minulom* porušení (ak bol dotknutý európsky zatykač vydaný na účely výkonu trestu odňatia slobody uloženého v trestnom konaní, ktoré bolo konkrétne ovplyvnené zistenými systémovými alebo všeobecnými nedostatkami, pokiaľ ide o nezávislosť súdneho orgánu vydávajúceho členského štátu). [18]

C. Nepísaný dôvod na výnimočné odmietnutie vykonania európskeho zatykača a rámcové rozhodnutie 2008/909

35. Skôr, než prejdem k hlavnej otázke, či sa nepísaný dôvod na výnimočné odmietnutie vykonania európskeho zatykača uplatňuje *mutatis mutandis* aj na rámcové rozhodnutie 2008/909 (2), vyjadrím sa k tomu, či je takáto úvaha vôbec relevantná pre situáciu vo veci samej. Relevantná by totiž mala byť len v prípade, ak sa vnútroštátny súd nachádza v situácii, v ktorej právny režim tohto rámcového rozhodnutia ukladá *povinnosť* uznať rozsudok a vykonať predmetný trest (1).

1. O existencii povinnosti uznať rozsudok a vykonať trest

36. Pripomínam, že nepísaný dôvod na výnimočné odmietnutie vykonania európskeho zatykača bol vytvorený s cieľom predísť reálnemu riziku porušenia niektorých základných práv chránených Chartou (alebo zabrániť tomu, aby sa porušenie následne legitimizovalo), čo v prípade nutnosti vedie k výnimke z *povinnosti* vykonať európsky zatykač.

37. Na to, aby bol tento dôvod relevantný v kontexte rámcového rozhodnutia 2008/909, je teda potrebné určiť, že vykonávajúci orgán sa nachádza v situácii, v ktorej je povinný uznať rozsudok, ktorý mu bol zaslaný, a vykonať trest uložený týmto rozsudkom. Vo všetkých prípadoch, na ktoré sa tento nástroj vzťahuje, však takáto povinnosť nevzniká.

38. Tento nástroj totiž rozlišuje medzi rôznymi situáciami v závislosti od vzťahu medzi dotknutou odsúdenou osobou a členským štátom, ktorému bola zaslaná žiadosť o uznanie.

39. Podľa článku 4 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909 môže vydávajúci členský štát zaslať žiadosť v tomto zmysle: a) členskému štátu, ktorého štátnu príslušnosť má odsúdená osoba a v ktorom žije; b) členskému štátu, ktorého štátnu príslušnosť má odsúdená osoba, ale nie je

[16] Rozsudok zo 17. decembra 2020, Openbaar Ministerie (Nezávislosť súdneho orgánu vydávajúceho zatykač) [C-354/20 PPU a C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, najmä body 60 a 61, ďalej len „rozsudok Openbaar Ministerie (Nezávislosť súdneho orgánu vydávajúceho zatykač)“].

[17] Rozsudok Openbaar Ministerie (Súd zriadený zákonom v členskom štáte, ktorý vydal zatykač), bod 66.

[18] Tamže, body 83, 86 a 102. Ako uvádza holandská vláda, tento rozsudok bol vydaný po podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania v prejednávanej veci 30. decembra 2021. Pozri však aj rozsudok Openbaar Ministerie (Nezávislosť súdneho orgánu vydávajúceho zatykač), bod 68.

členským štátom, v ktorom žije, a do ktorého bude odsúdená osoba vyhostená po prepustení z výkonu trestu; alebo c) akémukoľvek inému členskému štátu, „ktorého príslušný orgán súhlasí so zaslaním rozsudku a osvedčenia tomuto členskému štátu“.

40. Inými slovami, zatiaľ čo prvé dva scenáre zakladajú povinnosť uznať predmetný rozsudok a vykonať taký trest, tretí scenár je podmienený súhlasom, ktorý môže, ale nemusí byť udelený. [19] V dôsledku už uvedeného tento tretí scenár sám osebe nezakladá povinnosť vyhovieť žiadosti zaslanej v tomto zmysle.

41. Návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahuje vysvetlenie, že MD je štátnym príslušníkom vydávajúceho členského štátu a má bydlisko vo vykonávajúcom štáte. Zdá sa, že z týchto informácií vyplýva, čo musí overiť vnútroštátny súd, že nie je (ani) štátnym príslušníkom vykonávajúceho štátu. Podľa môjho názoru však toto rozlišovanie stanovené v článku 4 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909 prestáva byť v každom prípade relevantné, keď bola žiadosť o uznanie podaná po odmietnutí vykonania európskeho zatykača v zmysle článku 4 ods. 6 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači. Podľa tohto ustanovenia, ako už bolo uvedené, môže totiž vykonávajúci členský štát odmietnuť vykonať európsky zatykač v prípade, ak sa zaviaže vykonať predmetný trest. [20]

42. Zo spisu vyplýva, že zrejme ide o situáciu vo veci samej, [21] ktorá sa vo všeobecnosti odráža v článku 25 rámcového rozhodnutia 2008/909, podľa ktorého „ustanovenia [tohto nástroja] sa primerane uplatňujú, pokiaľ sú zlučiteľné s ustanoveniami [rámcového rozhodnutia o európskom zatykači], v prípadoch, keď sa členský štát rozhodne vykonať trest v prípadoch podľa článku 4 ods. 6 [rámcového rozhodnutia o európskom zatykači]“.

43. Domnievam sa, že ak by vykonávajúci členský štát bol podľa článku 4 ods. 1 písm. c) rámcového rozhodnutia 2008/909 oprávnený odmietnuť uznanie rozsudku po tom, ako odmietol vykonať európsky zatykač na základe článku 4 ods. 6 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači, viedlo by to k situácii, ktorá je nezlučiteľná s rámcovým rozhodnutím o európskom zatykači. [22] Domnievam sa preto, že ak sa žiadosť o uznanie a výkon podáva v tomto konkrétnom kontexte, neponecháva žiadny priestor na voľnú úvahu, aj keď by inak predmetná situácia patrila do oblasti diskrečnej právomoci uvedenej v článku 4 ods. 1 písm. c) rámcového rozhodnutia 2008/909. [23]

44. Za týchto okolností je potrebné podrobnejšie preskúmať, či sa na toto rámcového rozhodnutie vzťahuje vyššie uvedený nepísaný a výnimočný dôvod a za akých podmienok.

[19] Ako je vysvetlené aj v oznámení Komisie – Príručke o odovzdávaní odsúdených osôb a trestoch odňatia slobody v Európskej únii (Ú. v. EÚ C 403, 2019, s. 2), ďalej len „Príručka o odovzdávaní“, body 2.3.4 a 2.5. Podľa článku 4 ods. 7 rámcového rozhodnutia 2008/909 sa však členské štáty môžu v situáciách opísaných v predmetnom ustanovení vzdať požiadavky udelenia svojho súhlasu.

[20] Pozri poznámku pod čiarou 5 vyššie. Cieľ tohto ustanovenia rámcového rozhodnutia o európskom zatykači je rovnaký, ako účel rámcového rozhodnutia 2008/909 vyjadrený v jeho článku 3 ods. 1, a to uľahčiť sociálnu reintegráciu odsúdených osôb. Pozri rozsudok z 13. decembra 2018, Sut (C-514/17, EU:C:2018:1016, bod 33 a citovaná judikatúra).

[21] Pozri bod 11 vyššie a poznámku pod čiarou 5 vyššie.

[22] Tento výklad potvrdzuje štruktúra štandardného formulára uvedeného v prílohe I k rámcovému rozhodnutiu 2008/909, ktorý sa musí zaslať vykonávajúcemu členskému štátu spolu s rozsudkom, ktorý sa má uznať. V „kolónke“ g) tohto formulára sa vyžaduje, aby vydávajúci orgán uviedol, ktorý zo scenárov uvedených v článku 4 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909, ako sú opísané v bode 39 vyššie, sa uplatňuje. Zároveň sa uvádza, že túto kolónku už nie je potrebné vyplniť, ak vydávajúci orgán „zaškrtnutím“ kolónky f) potvrdí, že žiadosť predstavuje následné opatrenia pre situáciu, na ktorú sa vzťahuje článok 4 ods. 6 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači.

[23] Pozri bod 39 vyššie.

2. Uplatniteľnosť nepísaného dôvodu na výnimočné odmietnutie vykonania európskeho zatykača na rámcové rozhodnutie 2008/909

45. Posúdenie tejto otázky začnem pripomenutím svojej skoršej poznámky, že rámcové rozhodnutie 2008/909, podobne ako rámcové rozhodnutie o európskom zatykači, je nástrojom v rámci priestoru slobody, bezpečnosti a práva.

46. Po druhé, ako už bolo uvedené, rovnako ako rámcové rozhodnutie o európskom zatykači sa toto rámcové rozhodnutie opiera o zásadu vzájomného uznávania, ktorá sama osebe vyplýva zo vzájomnej dôvery, ktorú by členské štáty mali mať vo svoje právne systémy. Táto vzájomná dôvera si vyžaduje, aby členské štáty, s výnimkou výnimočných okolností, vychádzali zo skutočnosti, že všetky ostatné členské štáty dodržiavajú právo Únie a základné práva uznané právom Únie. [24]

47. Z uvedeného dôvodu po tretie spravidla platí, že ak tento nástroj ukladá vykonávajúcemu orgánu povinnosť uznať rozsudok a vykonať trest, malo by sa vyhovieť žiadosti podanej na tento účel podľa článku 8 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2008/909, s výnimkou dôvodov taxatívne uvedených v článku 9 ods. 1 tohto rozhodnutia, kedy je možné ju odmietnuť. [25] Rozumiem, že vo veci samej sa neuplatňuje žiadny z týchto dôvodov. [26]

48. Ako však už bolo pripomenuté, vzájomná dôvera sa nerovná slepej dôvere. [27] Právo Únie sa musí vždy vykladať v súlade s Chartou tak, aby nedochádzalo k situáciám, keď by jeho uplatňovanie viedlo ku skutočnému riziku porušenia základných práv v nej zaručených, alebo, čo je relevantné v prejednávanej veci, keď by jeho uplatňovanie legitimizovalo určité situácie, v ktorých už k takémuto porušeniu došlo. Táto myšlienka je zachytená v doložke o „základných právach“ stanovenej v článku 3 ods. 4 rámcového rozhodnutia 2008/909, ktorá rovnako ako článok 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači uvádza, že predmetné rámcové rozhodnutie neovplyvňuje povinnosť rešpektovať základné práva a základné právne zásady zakotvené v článku 6 ZEÚ. [28]

49. Z judikatúry Súdneho dvora uvedenej v predchádzajúcej časti vyššie vyplýva, že ak by vykonanie európskeho zatykača viedlo k výkonu trestu, ktorý bol uložený v rámci trestného konania, ktoré bolo ovplyvnené systémovými alebo všeobecnými nedostatkami, pokiaľ ide o nezávislosť súdnictva vydávajúceho členského štátu, a z tohto dôvodu by to malo konkrétny vplyv na rozhodovanie v danej trestnej veci, znamenalo by to legitimizáciu porušenia práva dotknutej osoby na spravodlivý proces. [29]

[24] Pozri poznámky pod čiarou 8 a 9 vyššie.

[25] Inými slovami, zatiaľ čo povinnosť vykonať je pravidlom, rozhodnutie o nevykonaní je výnimkou. Pokiaľ ide o rámcové rozhodnutie o európskom zatykači, pozri najnovšie rozsudok z 23. marca 2023, LU a PH (Zrušenie podmienečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody) (C-514/21 a C-515/21, EU:C:2023:235, ďalej len „rozsudok LU a PH“, body 47 a 77 a citovaná judikatúra).

[26] Podľa môjho názoru skutočnosť, že súdny proces s MD sa konal v jeho neprítomnosti, nebola pre nemecké orgány relevantná, keď rozhodli o nevykonaní európskeho zatykača, a nie je relevantná ani v tejto veci vzhľadom na podmienky, za ktorých je možné v takejto situácii odmietnuť uznanie rozsudku a výkon trestu v súlade s článkom 9 ods. 1 písm. i) rámcového rozhodnutia 2008/909.

[27] Pozri LENAERTS, K.: La vie après l'avis: exploring the principle of mutual (yet not blind) trust. In: *Common Market Law Review*. 2017, zv. 54, č. 3, s. 805 až 840, a MITSILEGAS, V.: Mutual Recognition and Fundamental Rights in EU Criminal Law. In: IGLESIAS SÁNCHEZ, S., GONZÁLEZ PASCUAL, M.: *Fundamental Rights in the EU Area of Freedom, Security and Justice*. Cambridge University Press, 2021, s. 253 až 271, najmä s. 270 a 271.

[28] Pozri tiež odôvodnenie 13 rámcového rozhodnutia 2008/909.

[29] V tomto zmysle pozri rozsudky Openbaar Ministerie (Súd zriadený zákonom v členskom štáte, ktorý vydal zatykač), body 83, 86 a 102, a Openbaar Ministerie (Nezávislosť súdneho orgánu vydávajúceho zatykač), bod 68.

50. Vzhľadom na to, že rámcové rozhodnutie 2008/909 a rámcové rozhodnutie o európskom zatykači fungujú na rovnakom základe vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania, ktoré môžu viesť k účinnému výkonu trestu odňatia slobody, domnievam sa, že nepísaný dôvod, ktorý umožňuje výnimočne odmietnuť žiadosť podanú príslušným orgánom iného členského štátu, sa musí uplatniť pri oboch týchto nástrojoch. Praktické fungovanie oboch nástrojov totiž môže viesť k situácii, keď bude potrebné zabrániť negatívnym dôsledkom všeobecne opísaným v predchádzajúcom bode.

51. Okrem toho podobnosť základných znakov týchto rámcových rozhodnutí ma vedie k názoru, že predmetný nepísaný dôvod sa musí uplatňovať za rovnakých podmienok, bez ohľadu na to, na ktoré z týchto dvoch rámcových rozhodnutí sa odvoláva. To znamená, ako navrhujú holandská a poľská vláda a tiež aj Komisia, že uplatnenie tohto dôvodu musí spočívať na rovnakom dvojstupňovom preskúmaní, ktoré Súdny dvor rozvinul v kontexte rámcového rozhodnutia o európskom zatykači. Podobne ako v tejto súvislosti poznamenal Súdny dvor, sa skutočne domnievam, že bez ohľadu na to, aké závažné môžu byť systémové alebo všeobecné nedostatky, samotná skutočnosť, že existujú, nemusí mať nevyhnutne vplyv na každé rozhodnutie, ktoré môžu súdy dotknutého členského štátu vydať v každom jednotlivom prípade. [30]

52. To je dôvod, prečo je nevyhnutný druhý a individualizovaný krok preskúmania podľa rámcového rozhodnutia o európskom zatykači a prečo je nevyhnutný aj v kontexte rámcového rozhodnutia 2008/909.

53. Tento záver podľa môjho názoru nie je ovplyvnený ani rozsudkom Súdneho dvora vo veci OG a PI (Prokuratúry v Lübeck a Zwickau) [31], ani tým, že v rámcovom rozhodnutí 2008/909 chýba ustanovenie zodpovedajúce odôvodneniu 10 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači. Vnútroštátny súd sa opiera o oba tieto prvky na podporu svojho názoru, že uplatnenie prvého kroku preskúmania je dostatočné.

54. Pokiaľ ide po prvé o rozsudok OG a PI (Prokuratúry v Lübeck a Zwickau), Súdny dvor v ňom stručne vysvetlil, aké požiadavky musí spĺňať „vydávajúci súdny orgán“ v zmysle rámcového rozhodnutia o európskom zatykači, aby sa mohol považovať za „nezávislý“, a teda mohol vydávať európsky zatykač spôsobilý vyvolať právne účinky, ktoré s ním spája právo Únie. Predmetné prokuratúry v týchto veciach nespĺňali tieto požiadavky, čo ich diskvalifikovalo z postavenia „vydávajúceho justičného orgánu“ v zmysle rámcového rozhodnutia o európskom zatykači.

55. V reakcii na tento rozsudok Súdny dvor čelil otázke, či záver, ku ktorému dospel v tejto veci, znamená, že v prípade zistenia systémových alebo všeobecných nedostatkov, ktoré majú vplyv na nezávislosť súdnictva, tieto nedostatky znamenajú, že *všetky* súdy dotknutého členského štátu strácajú svoje postavenie „vydávajúceho súdneho orgánu“, čo by potom vykonávajúci orgán zbavilo potreby vykonať druhý krok preskúmania, ktorý je základom uplatnenia nepísaného dôvodu na výnimočné odmietnutie vykonania európskeho zatykača. [32]

[30] Pozri napríklad rozsudok Openbaar Ministerie (Nezávislosť vydávajúceho súdneho orgánu), bod 42.

[31] Rozsudok z 27. mája 2019, OG a PI (Prokuratúry v Lübeck a Zwickau) (C-508/18 a C-82/19 PPU, EU:C:2019:456).

[32] Rozsudok vo veci Openbaar Ministerie (Nezávislosť súdneho orgánu vydávajúceho zatykač), bod 33.

56. Súdny dvor odpovedal záporne. Vysvetlil, že záver, ku ktorému dospel v rozsudku OG a PI (Prokuratúry v Lübeck a Zwickau), sa neopieral o systémové alebo všeobecné nedostatky dotknutého vnútroštátneho systému, ale o skutočnosť, že prokuratúry v predmetnej veci boli podriadené výkonnej moci, ktorá im mohla nariadiť, či sa má európsky zatykač v danej veci vydať, alebo nie. [33]

57. Na rozdiel od toho situácie, ktoré viedli k vytvoreniu vyššie uvedeného nepísaného dôvodu na výnimočné odmietnutie vykonania európskeho zatykača, zahŕňajú scenár, v ktorom európsky zatykač vydal *súd*, o ktorého štrukturálnej nezávislosti od výkonnej moci nemožno *prima facie* pochybovať, práve z toho dôvodu, že ide o súd, a nie o prokuratúru. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že tento predpoklad môže byť testovaný len vo výnimočnej situácii systémových alebo všeobecných nedostatkov súdneho systému ako takého, ktoré vyvolávajú pochybnosti o *skutočnom* fungovaní súdov, ktoré sú súčasťou tohto systému. Keďže však takéto systémové alebo všeobecné nedostatky môžu mať rôzny vplyv na celý dotknutý súdny systém, je potrebné preukázať nielen ich existenciu (prvý krok), ale aj to, že môžu ovplyvniť alebo už ovplyvnili konkrétnu prejednávanú vec (druhý krok).

58. Rovnaké úvahy sa podľa môjho názoru musia uplatniť aj v kontexte rámcového rozhodnutia 2008/909. Fungovanie tohto právneho nástroja sa zakladá na vzájomnom uznávaní rozsudkov vydaných súdmi členských štátov, o ktorých nezávislosti nemožno s výnimkou výnimočných okolností pochybovať. Keďže, ako už bolo uvedené, tieto výnimočné okolnosti môžu mať rozdielny dopad na súdnictvo dotknutého vydávajúceho štátu, je potrebné preskúmať ich špecifické dôsledky v konkrétnom prípade.

59. Po druhé a na rozdiel od toho, čo naznačuje vnútroštátny súd, záver o uplatniteľnosti *oboch* krokov preskúmania nie je ovplyvnený tým, že v rámcovom rozhodnutí 2008/909 chýba ustanovenie zodpovedajúce odôvodneniu 10 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači. Uvedené odôvodnenie stanovuje, že vykonávanie mechanizmu európskeho zatykača „sa môže pozastaviť iba v prípade vážneho a pretrvávajúceho porušovania zásad uvedených v [článku 2 ZEÚ] jedným z členských štátov“ a v súlade s postupom stanoveným v článku 7 ZEÚ.

60. Je pravda, že Súdny dvor sa vo svojom rozsudku Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému) opieral o toto odôvodnenie, keď uviedol, že druhý krok preskúmania sa nemusí vykonať, ak Rada pozastaví uplatňovanie rámcového rozhodnutia o európskom zatykači vo vzťahu k danému členskému štátu v nadväznosti na postup stanovený v článku 7 ods. 2 ZEÚ. [34]

61. Z toho však nevyplýva, že absencia ustanovenia v rámcovom rozhodnutí 2008/909, ktoré by odkazovalo na tento postup, znamená, že tento postup môže byť nahradený rozhodnutím vnútroštátneho súdu.

62. V kontexte rámcového rozhodnutia o európskom zatykači sa Súdny dvor veľmi jasne vyjadril, keď uviedol, že neuplatnenie druhého štádia preskúmania by viedlo k (neprijateľnému) všeobecnému vylúčeniu uplatňovania zásady vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania na rozhodnutia vydané súdmi daného členského štátu. [35]

[33] Rozsudok vo veci Openbaar Ministerie (Nezávislosť súdneho orgánu vydávajúceho zatykač), body 48 a 50.

[34] Rozsudok vo veci Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému), body 70 až 72.

[35] V tomto zmysle pozri rozsudok Openbaar Ministerie (Nezávislosť súdneho orgánu vydávajúceho zatykač), bod 43.

63. Domnievam sa, že to isté platí aj pre rámcové rozhodnutie 2008/909. Ako v zásade tiež uviedli holandská a poľská vláda a aj Komisia, absencia výslovného odkazu v takomto sekundárnom právnom predpise na mechanizmus pozastavenia stanovený v článku 7 ods. 2 ZEÚ nič nemení na skutočnosti, že *všeobecné* pozastavenie jeho uplatňovania vo vzťahu k danému členskému štátu môže vyplývať len z tohto mechanizmu.

64. Na záver, pokiaľ ide o neistotu vnútroštátneho súdu v otázke, či prvé štádium preskúmania majú vykonať vnútroštátne súdy, alebo či ide o otázku výkladu práva Únie vyhradenú Súdnemu dvoru, plne uznávam obavy vnútroštátneho súdu, pokiaľ ide o význam tohto určenia. Pokiaľ však ide o návrh vnútroštátneho súdu (ako sa ďalej odráža v znení štvrtej prejudiciálnej otázky), [36] aby sa takéto určenie vykonalo jednotným spôsobom, aby sa predišlo právnej neistote v rámci Únie, podotýkam, že takéto jednotné určenie môže vyplynúť len z postupu založeného na článku 7 ods. 2 ZEÚ uvedeného vyššie a ktorý následne vedie k pozastaveniu uplatňovania predmetného právneho nástroja voči danému členskému štátu. Bez takéhoto určenia sa rámcové rozhodnutie 2008/909 uplatňuje naďalej. Vzhľadom na to sa z uvedených dôvodov domnievam, že doložka o základných právach uvedená v článku 3 ods. 4 predmetného rámcového rozhodnutia poskytuje vykonávajúcemu orgánu možnosť, a dokonca aj povinnosť zabrániť legitimizácii skoršieho porušenia základného práva na spravodlivý proces výnimočným odmietnutím uznania rozsudku a výkonu trestu za podmienok uvedených vyššie.

65. V tejto súvislosti tiež poznamenávam, že aj keď otázka, či je možné preniesť nepísaný dôvod na výnimočné odmietnutie vykonania európskeho zatykača na rámcové rozhodnutie 2008/909, ako aj podmienky, za ktorých sa uplatňuje, je vecou výkladu práva Únie, ktorý môže Súdny dvor poskytnúť vo svojej odpovedi na otázku, ktorá mu bola položená podľa článku 267 ZFEÚ, určenie, či sa tento dôvod musí v danom prípade uplatniť, závisí od skutkových okolností prejednávanej veci a predstavuje otázku uplatňovania práva Únie, ktorá patrí výlučne do právomoci vnútroštátneho súdu. [37] To platí nielen pre druhý krok preskúmania týkajúci sa konkrétnych okolností danej veci, ale aj pre prvý krok týkajúci sa určenia existencie všeobecných alebo systémových nedostatkov vo vzťahu, ako je to v prejednávanej veci, k súdnictvu vydávajúceho členského štátu. V súlade s týmto východiskovým predpokladom judikatúra uvedená vyššie, ktorá sa týka rámcového rozhodnutia o európskom zatykači, poskytuje vnútroštátnemu súdu usmernenie o faktoroch, ktoré je potrebné na tento účel zohľadniť. [38]

66. Vzhľadom na vyššie uvedenú analýzu som preto dospel k záveru, že článok 3 ods. 4 rámcového rozhodnutia 2008/909 sa má vykladať v tom zmysle, že v situáciách, keď tento právny nástroj ukladá vykonávajúcemu orgánu povinnosť uznať rozsudok a vykonať trest a keď tento orgán *po prvé* disponuje dôkazmi o systémových alebo všeobecných nedostatkoch týkajúcich sa nezávislosti súdnictva vo vydávajúcom členskom štáte, môže takéto uznanie a výkon odmietnuť len vtedy, ak *po druhé* dospeje k záveru, že vzhľadom na konkrétne okolnosti veci existujú závažné dôvody domnievať sa, že s prihliadnutím najmä na relevantné informácie poskytnuté

[36] Poznamenávam, že štvrtá otázka je položená len subsidiárne pre prípad, ak by Súdny dvor odpovedal na prvú a druhú otázku v tom zmysle, že vykonávajúci orgán nemôže odmietnuť uznanie a výkon žiadosti na základe (jediného) dôvodu, ktorým je existencia systémových alebo všeobecných nedostatkov (pretože, ako som porozumel z odôvodnenia vnútroštátneho súdu, toto posúdenie by nemohol vykonať vnútroštátny súd, ale Súdny dvor).

[37] Pozri rozsudok zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i. (C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 75 a citovaná judikatúra), a v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2021, Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi (C-561/19, EU:C:2021:799, bod 35 a citovaná judikatúra).

[38] Pozri napríklad rozsudok Openbaar Ministerie (Súd zriadený zákonom v členskom štáte, ktorý vydal zatykač), body 78 až 80 a citovanú judikatúru.

dotknutou odsúdenou osobou, ktoré sa týkajú spôsobu, akým sa postupovalo v jej trestnej veci, došlo k porušeniu základného práva tejto osoby na spravodlivý proces, ktoré je stanovené v druhom odseku článku 47 Charty.

D. Odkaz na príslušný časový rámec

67. Zostáva určiť, aký je relevantný okamih, vo vzťahu ku ktorému by sa malo posudzovať uplatnenie uvedeného nepísaného dôvodu a s odkazom na ktorý by sa malo uskutočniť dvojstupňové preskúmanie diskutované v prejednávanej veci.

68. Za okolností veci samej sa konkrétne vynára otázka, či je týmto okamihom *po prvé* buď vydanie pôvodného rozsudku, ktorým bol MD uložený trest odňatia slobody, alebo či ním môže byť *po druhé* aj okamih zrušenia odkladu výkonu tohto trestu, alebo či to zahŕňa *po tretie* okamih, keď bol vnútroštátny súd požiadaný o rozhodnutie o návrhu na výkon predmetného trestu.

69. Podotýkam, že v súvislosti s relevantnosťou *prvého* okamihu identifikovaného vnútroštátnym súdom nie sú žiadne osobitné pochybnosti. Domnievam sa, že v uvedenom okamihu bol MD v nadväznosti na súdne konanie uložený predmetný trest odňatia slobody, v ktorom sa posudzovala vina MD. Takéto konanie musí jasne poskytovať vhodné procesné záruky vrátane práva na spravodlivý proces zakotveného v druhom odseku článku 47 Charty, o ktoré ide v konaní vo veci samej. Ako tiež uviedla Komisia a poľská vláda, uplatnenie nepísaného dôvodu posudzovaného vnútroštátnym súdom musí teda logicky odkazovať na situáciu prevládajúcu vo vydávajúcom členskom štáte v čase tohto konania na to, aby sa určilo, či konanie prebiehalo na pozadí systémových alebo všeobecných nedostatkov ovplyvňujúcich nezávislosť súdnictva vydávajúceho členského štátu a či tieto nedostatky navyše konkrétne ovplyvnili základné právo MD na spravodlivý proces.

70. Ak by vnútroštátny súd usúdil, že dvojstupňové preskúmanie vedie ku kladnej odpovedi, domnievam sa, ako to navrhuje aj Komisia, že preskúmanie všetkých následných rozhodnutí prijatých po vydaní pôvodného rozsudku sa stáva nadbytočným, pretože možnosť ich uznania a výkonu závisí od možnosti uznania a výkonu pôvodného rozsudku.

71. Ak by však posúdenie vykonané v súvislosti s pôvodným rozsudkom ponechalo otvorenú možnosť jeho uznania a výkonu, vzniká otázka, či je možné predmetný nepísaný dôvod uplatniť aj s odvolaním sa na situáciu prevládajúcu vo vydávajúcom členskom štáte v čase vydania zrušovacieho uznesenia (*druhý* časový okamih uvedený v bode 68 vyššie).

72. V tejto otázke sa názory poľskej vlády a Komisie rozchádzajú. Zatiaľ čo Komisia sa domnieva, že tento časový okamih je relevantný (aj keď subsidiárne, ako som vysvetlil v bodoch 70 a 71 vyššie), poľská vláda tvrdí opak.

73. V zásade súhlasím s Komisiou, aj keď táto pripomienka bude ďalej ešte spresnená.

74. Poľská vláda na podporu svojho tvrdenia o irelevantnosti vyššie uvedeného druhého okamihu uvádza, že zrušovacie uznesenie nenapĺňa definíciu „rozsudku“ v zmysle článku 1 písm. a) rámcového rozhodnutia 2008/909, a preto nepatrí do pôsobnosti predmetného rámcového rozhodnutia.

75. V tejto súvislosti je pravda, že rámcové rozhodnutie 2008/909 sa podľa svojho článku 3 ods. 3 uplatňuje „len na uznávanie rozsudkov… v zmysle tohto rámcového rozhodnutia“. V jeho článku 1 písm. a) sa pojem „rozsudok“ vymedzuje ako „konečné rozhodnutie alebo súdny príkaz [členského] štátu pôvodu, ktorým sa fyzickej osobe ukladá trest“. Je tiež pravda, že predmetný trest bol MD uložený pôvodným rozsudkom, zatiaľ čo následné uznesenie „iba“ zrušilo pôvodný odklad jeho výkonu.

76. Toto konštatovanie však podľa môjho názoru neznamená, že by toto uznesenie nebolo relevantné z hľadiska výkonu rámcového rozhodnutia 2008/909.

77. V zhode s Komisiou konštatujem, že v prejednávanej veci by mohol pôvodný rozsudok spustiť osobitné uplatnenie režimu uznávania podľa rámcového rozhodnutia 2008/909 len vtedy, ak by bol pôvodný odklad výkonu trestu zrušený predmetným uznesením, pretože pred jeho prijatím MD ešte nebol povinný nastúpiť na výkon trestu, ktorý mu bol uložený. Je to teda predmetné uznesenie (posudzované spolu s pôvodným rozsudkom), ktoré po splnení príslušných podmienok v zásade zakladá povinnosť vykonávajúceho orgánu vykonať uložený trest. To podľa môjho názoru postačuje na to, aby sa aspoň v tejto fáze analýzy nevylúčila relevantnosť druhého okamihu, ktorý je uvedený v bode 68 vyššie, na účely posúdenia predmetného nepísaného dôvodu na výnimočné odmietnutie žiadosti podanej na základe rámcového rozhodnutia 2008/909.

78. Vzhľadom na už vyššie uvedené poľská vláda tiež tvrdí, že posúdenie situácie prevládajúcej vo vydávajúcom členskom štáte je v predmetnom okamihu irelevantné, pretože zrušovacie uznesenie nezmenilo povahu ani výšku uloženého trestu. Z toho vyplýva, že posúdenie situácie k dátumu konania, kedy bolo vydané, je, stručne povedané, nadbytočné. Poľská vláda ďalej vysvetlila, že podľa platnej vnútroštátnej právnej úpravy je zrušenie odkladu výkonu trestu povinné, ak sa dotknutá osoba dopustila úmyselného trestného činu počas skúšobnej doby,[39] a že v takejto situácii vnútroštátny súd nemá priestor na voľnú úvahu a musí zrušiť odklad výkonu trestu.

79. Poznamenávam, že Súdny dvor bol vo veci Ardic postavený do určitej miery pred podobnú situáciu.[40] V uvedenej veci bol zrušený odklad výkonu trestu odňatia slobody, pretože dotknutá osoba nedodržala podmienky podmienečného uloženia trestu. Táto osoba sa zúčastnila súdneho konania, ktoré vyvrcholilo rozsudkom o uložení trestu odňatia slobody, ale nezúčastnila sa na následnom konaní, v ktorom bol zrušený odklad výkonu tohto trestu. Za týchto okolností bol Súdny dvor požiadaný, aby určil, či neprítomnosť dotknutej osoby v konaní, ktoré viedlo k tomuto následnému zrušovaciemu rozhodnutiu, môže za určitých podmienok predstavovať dôvod na odmietnutie vykonania európskeho zatykača podľa článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači.

80. Súdny dvor odpovedal záporne a objasnil, že posúdenie tohto dôvodu odmietnutia sa môže týkať len rozhodnutia, ktoré je výsledkom konania (ktoré sa konalo v neprítomnosti) a ktoré s konečnou platnosťou rozhoduje o vine a prípadne o treste odňatia slobody. Tento dôvod sa naopak netýka rozhodnutí o výkone alebo uplatnení trestu odňatia slobody, s výnimkou prípadov, keď menia buď povahu alebo výšku tohto trestu, a orgán, ktorý ho vydal, mal v tejto súvislosti voľnú úvahu.[41]

[39] Podľa poľskej vlády to vyplýva z článku 75 ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (zákon zo 6. júna 1997 o Trestnom zákonníku).

[40] Rozsudok z 22. decembra 2017, Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026; ďalej len „rozsudok Ardic“).

[41] Pozri tiež rozsudok LU a PH, bod 53.

81. Zo spisu vyplýva, že predmetné zrušovacie uznesenie v prejednávanej veci nemenilo ani povahu, ani výšku uloženého trestu. S výhradou overenia vnútroštátnym súdom poľská vláda ďalej vysvetlila, že vnútroštátny súd nemal priestor na voľnú úvahu v súvislosti s vydaním alebo nevydaním predmetného uznesenia.

82. Podľa môjho názoru však z týchto skutočností nevyplýva, že okolnosti vo vydávajúcom členskom štáte, ktoré viedli k tomuto zrušeniu, sa nevyhnutne stávajú irelevantnými na účely posúdenia, či sa v danom prípade môže uplatniť nepísaný dôvod výnimočného odmietnutia uznania rozsudku a výkonu trestu. Dôvodom je, že dotknutá osoba môže uviesť konkrétne informácie, ktoré naznačujú, že rozhodujúca okolnosť, ktorá viedla k zrušeniu odkladu výkonu trestu, bola konkrétnym dôsledkom vyššie uvedených všeobecných alebo systémových nedostatkov.

83. Vzhľadom na to sa v návrhu na začatie prejudiciálneho konania nenachádzajú žiadne takéto konkrétne informácie, ani sa v ňom presne neuvádza, čo bolo rozhodujúcou okolnosťou, ktorá viedla k prijatiu predmetného zrušujúceho uznesenia.

84. Z tohto pohľadu môžu byť dôvody vedúce k rozhodnutiu o zrušení odkladu výkonu trestu odňatia slobody rôzne a môžu závisieť od uplatniteľného vnútroštátneho práva. Z vysvetlenia poskytnutého poľskou vládou, ako je opísané v bode 78 vyššie, mi vyplýva, že prijatie zrušujúceho uznesenia, akým je predmetné uznesenie, je automatickým následkom spáchania nového (úmyselného) trestného činu.

85. Ak by sa za týchto podmienok preukázalo, že zrušenie predmetného odkladu výkonu trestu odňatia slobody automaticky vyplynulo zo skutočnosti, že MD bol znovu odsúdený za trestný čin, domnievam sa, rovnako ako to v zásade tvrdí aj Komisia, že okolnosti, za ktorých došlo k tomuto odsúdeniu (a teda okamih tohto nového odsúdenia za trestný čin), sa stávajú relevantnými pre subsidiárne uplatnenie predmetného nepísaného a výnimočného dôvodu, ak dôkazy predložené vykonávajúcemu orgánu podnecujú k takémuto postupu.

86. Ak sa taktiež zistí, že systémové alebo všeobecné nedostatky ovplyvňujúce súdnictvo vydávajúceho členského štátu mali konkrétny vplyv na právo dotknutej osoby na spravodlivý proces v rámci nového konania, v ktorom bola uznaná za vinnú z nového trestného činu, toto zistenie bude mať nevyhnutne význam pre posúdenie následného zrušenia odkladu na účely režimu uznávania a výkonu podľa rámcového rozhodnutia 2008/909. Je to tak preto, že bez takéhoto nového odsúdenia v trestnom konaní by k zrušeniu odkladu výkonu trestu nedošlo. [42]

87. Na rozdiel od toho, pokiaľ ide nakoniec o *tretí okamih* uvedený v bode 68 vyššie, a to okamih, keď má vykonávajúci orgán rozhodnúť o uznaní rozsudku a výkone trestu, podobne ako poľská vláda a Komisia, tento okamih nepovažujem za relevantný na účely uplatnenia predmetného nepísaného dôvodu vzhľadom na to, že situácia vo vydávajúcom členskom štáte v danom čase nemôže spätne ovplyvniť trestné konanie, ktoré už bolo v tomto štáte ukončené. [43]

[42] Pozri analogicky aj rozsudok LU a PH, body 65 až 68 a 70, v ktorom sa konštatuje, že odsudzujúci rozsudok v trestnom konaní vydaný v neprítomnosti, bez ktorého by nedošlo k zrušeniu odkladu výkonu trestu odňatia slobody, pre ktorý bol vydaný európsky zatykač v danej veci, je súčasťou „konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia“ v zmysle článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači.

[43] Dodávam, že na rozdiel od režimu rámcového rozhodnutia o európskom zatykači nezahŕňa rámcové rozhodnutie 2008/909 odovzdanie odsúdenej osoby *z vykonávajúceho členského štátu do vydávajúceho členského štátu, ale naopak*, alebo nezahŕňa žiadne odovzdanie, ak sa dotknutá osoba, ako je MD, už nachádza vo vykonávajúcom členskom štáte.

88. Vzhľadom na uvedenú analýzu som dospel k záveru, že ak sa žiadosť o uznanie a výkon podľa rámcového rozhodnutia 2008/909 týka rozsudku, ktorým bol uložený trest odňatia slobody a ktorého výkon – pôvodne odložený – bol následne nariadený bez toho, aby sa zmenila povaha alebo výška tohto trestu, malo by sa zvážiť uplatnenie nepísaného dôvodu na výnimočné odmietnutie uznania rozsudku a výkonu trestu, ako je opísané v bode 66 vyššie, a malo by sa uskutočniť dvojstupňové preskúmanie, a to vo vzťahu k okamihu, kedy bol vydaný pôvodný rozsudok o uložení trestu odňatia slobody. Ak toto preskúmanie nevedie k záveru, že uznanie a výkon trestu je potrebné odmietnuť, musí sa vykonať rovnaké preskúmanie, ak dôkazy predložené orgánom vykonávajúceho členského štátu k takému postupu podnecujú, vo vzťahu k okamihu, kedy nastala rozhodujúca okolnosť, ktorá viedla k zrušeniu odkladu výkonu trestu.

V. Návrh

89. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré mu položil Landgericht Aachen (Krajinský súd Aachen), takto:

Článok 3 ods. 4 rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii,

sa má vykladať v tom zmysle, že v situáciách, keď toto rámcové rozhodnutie ukladá vykonávajúcemu orgánu povinnosť uznať rozsudok a vykonať trest a keď tento orgán *po prvé* disponuje dôkazmi o systémových alebo všeobecných nedostatkoch týkajúcich sa nezávislosti súdnictva vo vydávajúcom členskom štáte, môže odmietnuť takéto uznanie a výkon len vtedy, ak *po druhé* vzhľadom na konkrétne okolnosti veci dospeje k záveru, že existujú závažné dôvody domnievať sa, že s prihliadnutím najmä na relevantné informácie poskytnuté dotknutou odsúdenou osobou, ktoré sa týkajú spôsobu rozhodovania v jej trestnej veci, došlo k porušeniu základného práva tejto osoby na spravodlivý proces, ktoré je stanovené v druhom odseku článku 47 Charty základných práv Európskej únie.

Ak sa žiadosť o uznanie rozsudku a výkon trestu podľa rámcového rozhodnutia 2008/909 týka rozsudku, ktorým bol uložený trest odňatia slobody a ktorého výkon – pôvodne odložený – bol následne nariadený bez toho, aby sa zmenila povaha alebo výška tohto trestu, musí sa vykonať vyššie uvedené dvojstupňové preskúmanie, a to vo vzťahu k okamihu, kedy bol vydaný pôvodný rozsudok o uložení trestu odňatia slobody. Ak toto preskúmanie nevedie k záveru, že uznanie a výkon je potrebné odmietnuť, musí sa vykonať také isté preskúmanie, ak dôkazy predložené orgánu vykonávajúceho členského štátu k takému postupu podnecujú, a to vo vzťahu k okamihu, kedy nastala rozhodujúca okolnosť, ktorá viedla k zrušeniu odkladu výkonu trestu.